

Møteinnkalling

Utvalg: **Reisa nasjonalparkstyre**

Møtested: Teams

Dato: 28.05.2021

Tidspunkt: 09:00 – 11:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 91328614. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 17/21	Godkjenning av innkalling til møtet		2021/5453
ST 18/21	Godkjenning av protokoll fra forrige møte		2021/5455
ST 19/21	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Ráisdúottarháldi landskapsvernområde til landing med helikopter i forbindelse med kartlegging av fugleliv		2021/4697
ST 20/21	Innvilget dispensasjon fra verneforskriften for Reisa nasjonalpark til innsamling av innsekter i forskingsøyemed		2021/5328

Styresak

ST 17/21 Godkjenning av innkalling til møtet 21. mai 2021 00.00.00

Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisduottarháldi
landskapsvernområde

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/5453-1

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg
Blixgård

Dato: 21.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	17/21	28.05.2021

Godkjenning av innkalling til møtet

Forvalters innstilling

Innkallingen til møtet godkjennes.

Saksopplysninger

Vurdering

Nasjonalparkstyret
Reisa nasjonalpark/
Ráisdottarháldi
landskapsvernområde

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/5456-1

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg
Blixgård

Dato: 21.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	18/21	28.05.2021

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Forvalters innstilling

Protokollen fra forrige møte godkjennes.

Saksopplysninger

Vurdering

Arkivsaksnr: 2021/4697-2

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg
Blixgård

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	19/21	28.05.2021

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Ráisdottarháldi landskapsvernområde til landing med helikopter i forbindelse med kartlegging av fugleliv

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisdottarháldi landskapsvernområde Ornitologisk forening ved Tom Roger Østerås dispensasjon for landing med helikopter. Dispensasjonen gjelder for landing på angitt lokalitet i Ráisdottarháldi landskapsvernområde.

Tillatelsen gis med følgende vilkår: -

1. Tillatelsen gjelder for nødvendig lavtflyging i forbindelse med landing, og fire landinger med av og påstigning på angitt lokasjon.
2. Tillatelsen gjelder i perioden 25.6.-1.7.2021 og 25.6.-1.7.2022.
3. Flyvingen skal klareres med berørt reinbeitedistrikt og skje i forståelse med reindriftsnæringen i området.
4. Dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet.

Vedtaket kan påklages innen 3 uker. Eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

Søkeren søker på vegne av Miljødirektoratet, Norsk Institutt for Naturforskning og Norsk Ornitologisk Forening. Det søkes om tillatelse til å lande med helikopter to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2021 og

to ganger i perioden 25 juni – 1 juli 2022 i følgende område: 1922 Jeartneoaivi. Dette ligger i Raisduottarhaldi landskapsvernområde. Det er vedlagt kart og koordinater med søknaden.

Bakgrunn for søknaden: Norge har bestemt at bestandsutvikling av terrestrisk hekkende fugler er en av 18 hovedindikatorer for om vi har bærekraftig utvikling i Norge (Brunvoll et al. 2010). Det er derfor startet opp et overvåkingsprosjekt på fugl (TOV-E), der data samles inn på en standardisert og representativ måte. Ut i fra resultater fra dette kan bestandsutviklingen for mange fuglearter i Norge.

Metodikk For å skaffe et representativt utvalg av takseringsområder, har de brukt et rutenett (LUCAS) på 18x18 km. Det trengs ca 1000 slike ruter for å dekke fastlands Norge, og av disse er ca 500 trukket ut tilfeldig. Med et slik utvalg av takseringsruter, er det naturlig at noen havner i områder langt fra veg.

Plassering av takseringsruter finnes på vedlagt kart og tabell med koordinater. De rutene som ligger lengst fra veg vil bli taksert ved at personell flys inn med helikopter. De fleste rutene i Norge skal besøkes en gang årlig og fugletakseringene gjennomføres til samme tid og etter samme metodikk hver gang.

Helikopterrutene besøkes imidlertid to år på rad, men med ca. seks års pause til neste runde med to år. Innen de utvalgte LUCAS-rutene takseres en firkant på 1,5 km x 1,5 km. For hver 300 m registreres alle fugler i en punkttaksering. I tillegg registreres alle sjeldnere arter langs linja mellom punktene. Forflytning mellom punktene skjer til fots. Personell flys ut til området med helikopter og takserer til fots. Etter endt taksering blir taksøren hentet med helikopter og forflyttet til neste område. En rute takseres pr døgn. Takseringstidspunkt på døgnet er ca kl 04:00 til 10:00. Dette vil da si at personell blir flydd/forflyttet en gang midt på dagen. Helikopteret blir vanligvis ikke lenger enn nødvendig på bakken i hvert område. Helikopteret vil lande så nært inntil startpunkt som mulig.

Helikoptertransporten vil bli gjennomført av Helitrans og piloten vil medbringe alle tillatelser for prosjektet.

Hensyn til sårbare arter og reindriftsnæringa Lokal kunnskap og Statens Naturoppsyn vil bli brukt for å kjenne til forekomst av sårbare arter. Dette med tanke på at vi ikke vil forstyrre med landing med helikopter. Søknad/informasjon vil også bli sendt til reindriftsnæringa, og vi vil ta hensyn til deres svar.

Sluttkommentar I lys av den store betydningen fugleovervåking har både for Norge og for EU, og kravet til representativt utvalg av områder som skal undersøkes, håper jeg at denne søknaden vil bli godkjent. Om noe er uklart, så ta gjerne kontakt på min telefon 41558612 eller via min e-mail: tom.roger@nofnt.no eller ta kontakt med Ingar Jostein Øien i Norsk Ornitologisk Forening på telefon 90188239 eller mail: ingar@birdlife.no

Prosjektet finansieres av Klima og Miljødepartementet og Miljødirektoratet, og gjennomføres av Norsk Institutt for Naturforskning, Norsk Ornitologisk Forening.

Vurdering

All motorferdsel i Ráisdottarháldi landskapsvernområde er forbudt jf. verneforskriften kap 4 pkt. 2.1. For øvrig så kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra vernevedtak jf. naturmangfoldloven § 48, dersom omsøkt tiltak hverken strider mot vernevedtakets formål eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Forvalterne for Reisa nasjonalparkstyre har ikke delegert myndighet til å behandle denne type sak selv, og den må derfor vurderes av nasjonalparkstyret.

I henhold til naturmangfoldloven (nml) § 7 skal prinsippene i loven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder. Vurdering Formålet med vernet av Ráisdottarháldi landskapsvernområde er «å bevare et særpreget høgfjellsområde med løsavsetninger av stor naturhistorisk verdi, og å gi allmenheten adgang til friluftsliv i et slikt område.».

Lavtflyving og landing med helikopter i verneområdet vil være en enkelthendelse som potensielt kan virke forstyrrende på dyreliv og eventuelle brukere i tidsrommet hvor tiltaket blir gjennomført (én dag). Naturmangfoldloven (nml) § 8 krever at offentlige beslutninger baseres på et kunnskapsgrunnlag som skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I Ráisdottarháldi landskapsvernområde sammen med Reisa nasjonalpark har det blitt gjennomført noe kartlegging av dyrelivet. NINA mener at i de fleste tilfeller vil rovfugler som ligger på reiret bli værende og trykke til helikopteret har passert. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok til å fatte beslutning i denne saken, jf. nml § 8, og en mulig dispensasjon vil ikke stride mot føre-var-prinsippet jf. nml § 9. Flyvingen med helikopter vil foregå over et kort tidsrom med to årlige landinger.

Søknaden om dispensasjon kommer fra søker på vegne av offentlig organ og tiltaket har en veldig spesifikk målsetting, som gjør det lite sannsynlig at andre vil søke om tillatelse på samme grunnlag og slik skape presedens. Det vurderes derfor til at flyvingen ikke vil ha en betydelig

effekt på samlet belastningen på økosystemet i verneområdet jf. nml § 10. Kompensasjon for eventuell miljøforringelse jf. nml § 11 er ikke aktuelt i denne saken. Etter vår vurdering kan transporten gjennomføres uten bruk av helikopter, jf. nml § 12. For øvrig, så er bruk av luftfartøy en skånsom type motorferdsel for plantelivet og landskapsverdier for øvrig, og er derfor i den sammenheng å foretrekke foran annen type motorferdsel (barmarkskjøring).

Ferdsel til fots er mulig, men vil vanskeliggjøre kartleggingsoppdrag med samme formål såpass at det synes lite hensiktsmessig. Formålet med Ráisdúottarháldi landskapsvernområde er: «å bevare et særpreget høgfjellsområde med løsavsetninger av stor naturhistorisk verdi, og å gi allmenheten adgang til friluftsliv i et slikt område.».. Videre skal all ferdsel og aktivitet skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke, blant annet, forstyrrer vilt, tamrein eller er til ulempe for andre brukere, jf. verneforskriftens kap. 4 pkt 4.1. Omsøkt flyving er planlagt gjennomført i starten av sommersesongen, som er en tid hvor det normalt er lite aktivitet i området. Likevel er det viktig at tiltak som kan virke forstyrrende på reindriften skjer i forståelse med utøvere av denne næringen i området. Siste halvdel av juni er starten av sommersesongen for brukere av områdene. Derfor vil tiltaket kunne virke forstyrrende på flere brukere av området, særlig fotturister.

Siden omsøkt tiltak ikke omfattes av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften, må den behandles etter naturmangfoldloven § 48 (dispensasjon fra vernevedtak). Denne paragrafen gir rom for forvaltningsmyndigheten til å gjøre unntak fra vernevedtak «dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Oppsummert, vurderes tiltaket til å kunne forstyrre dyrelivet, herunder fuglelivet.

I utkastet til ny forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark står det at nytten av forskningsprosjekter alltid skal «vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen medfører». I denne saken vurderes formålet med tiltaket til være så viktig at det overgår de negative konsekvensene som følge av to landinger. Videre vurderes ulempen tiltaket vil ha for de besøkende i området som relativt lav, da det vil gjennomføres på én dag. På grunnlag av denne drøftingen, innvilges søknaden om dispensasjon fra verneforskriften til lavtflyving og landing i Ráisdúottarháldi landskapsvernområde med villkår.

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/5328-2

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg
Blixgård

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Reisa nasjonalparkstyre	20/21	28.05.2021

Innvilget dispensasjon fra verneforskriften for Reisa nasjonalpark til innsamling av insekter i forskingsøyemed

Forvalters innstilling

Søknad om dispensasjon til bruk av feller og fangst av insekter innvilges. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir styret for Reisa nasjonalpark Norges Arktiske Universitet v/ Patrycja Dominiak tillatelse til fangst av insekter i tråd med søknad. Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for fellefangst av insekter i Reisa nasjonalpark i perioden juni til september 2021.
2. Fangsten skal foregå som beskrevet i søknaden.
3. Ansvarlig for fangsten er Patrycja Dominiak, men også andre kan delta i den praktiske fangsten.
4. Denne dispensasjonen skal medbringes under feltarbeidet og installasjoner skal fjernes etter endt sesong.
5. Rapport, og eventuelle publikasjoner som utarbeides sendes styret etter at arbeidet er utført.

Vedtaket kan innen tre uker påklages til Miljødirektoratet. Eventuell klage rettes til Reisa nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Formålet med prosjektet er å kartlegge og beskrive sviknott i Nord-Norge (nord for polarsirkelen) hvor få undersøkelser er gjennomført i fjell og åser.

Prosjektet vil gi ny kunnskap om habitatpreferanser, arts mangfold og geografisk distribusjon av sviknott. Det er også mulig å finne nye arter i Norge som ikke er funnet før.

Alt innsamlet materiale vil bli oppbevart på sprit ved Norsk Arktisk Universitetsmuseum og være tilgjengelig for fremtidig forskning. Sviknott vil bli utsortert og artsbestemt så langt det lar seg gjøre og unngå i ulike forskningsprosjekter og publikasjoner. Det vil i stor grad bli tatt prøver av sviknotten gjennom NorBOL prosjektet og representanter for alle artene vil bli preparert og inngå i de tørre samlingene ved UMAK.

Planlagte lokasjoner i 2021

Reisa nasjonalpark ligger i nærheten av områder i Kautokeino kommune hvor det er ønskelig å kartlegge sviknotten. Det er ønskelig å fange insekter med hov og feller. Primært i nærheten av bekker, innsjøer og myrer.

Det er planlagt flere metodikker i form av feller i forskjellige naturtyper:

- Malaisia-telt (1 stk.)
- SLAM-feller (1 stk.)
- Klekkefeller (1 stk.)
- Vindusfeller (1 stk.)
- Gulre/røde/hvite fargeskåler (står ute 1-2 dager med inntil 10 stk. totalt)

De tre første felletypene har sprit i toppen. Vindusfellene har propylenglykol som er miljøvennlig frostvæske, sprit og vann og i forholdet 40/40/20. I fargeskålene brukes bare vann eller blanding med sprit. Årsaken til forskjellige feller er behov for å dekke forskjellige typer insekt i fangsten.

Fellene vil plasseres utenfor stier og der folk ferdes. De vil også merkes med eierens navn. Søker ønsker å sette ut fellen i juni og fjerner dem sent i september. Fellene vil ikke etterlate spor i terrenget. Dersom noe flyttes på vil det legges tilbake på plass igjen.

Bilde 1. Malaisefelle-telt i Signaldalen (Storfjord kommune), 2020. Insektene flyr inn i en plastflaske i toppen av fellen og faller ned i en samleflaske med 80% sprit som er beskyttet mot sollys med aluminiumstape.

Bilde 2. SLAM-felle i Labukta (Balsfjord), 2019. Selvstående kryssfelle som fungerer etter samme prinsipp som Malaisefellene.

Bilde 3. Klekkefeller. Fellen fungerer etter samme prinsipp som Malaisefellene. (bilde fra internet, <https://www.watdon.co.uk/acatalog/insect-traps.html>)

Bilde 4. Vindusfelle i flommarksskog i Dividalen Landskapsvernområde 2015. Her flyr insektene inn i en trekantet plexiglass-rute og faller ned i samlekar (brødformer i aluminium) plassert på bakkenivå. Taket i jervenduk forhindrer regnvann i prøven. (bilde av Jostein Kjærandsen, UMAK)

Figure 5. Vindusfellefangsten med tusenvis av soppmygg etter to måneder i Reisa nasjonalpark. (bilde av Jostein Kjærandsen, UMAK)

Regelverk

Reisa nasjonalpark ble vernet ved kongelig resolusjon 28. november 1986. Formålet med Reisa nasjonalpark er å bevare et vakkert og tilnærmet urørt fjell- og dalområde med dets plante- og dyreliv og geologiske forekomster, og å gi allmennheten adgang til friluftsliv i et slikt område.

Nasjonalparken har en egen forskrift. I kap. 4 pkt. 5 fremgår det at Forurensning og forøpling er forbudt. Det må ikke brukes kjemiske midler som kan endre naturmiljøet.

Etter formålsparagrafen i forskriften er dyrelivet vernet. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter om dispensasjon etter Naturmangfoldloven § 48. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Prosjektet gjennomføres av Norges Arktiske Universitet i samarbeid med Norges arktiske universitetsmuseum og akademi for kunstfag og Norwegian Barcode of Life (NorBOL). Alt innsamlet materiale vil oppbevares på sprit ved UMAK og være tilgjengelig for fremtidig forskning. Prosjektet er finansiert av artdatabanken. Formålet med prosjektet er karlegging av sviknotten i Norge.

Omsøkte aktivitet i Reisa nasjonalpark inngår altså i et nasjonalt kartleggingsprosjekt som det er viktig å få gjennomført. Sviknotten er en av de mest artsrike fluefamiliene. De har viktig funksjon som bestøvere men kan også føre med seg sykdommer eller ødelegge turen for friluftsbukere. Gjennomføringen av kartleggingsprosjektet vil ikke påvirke verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig. Kartleggingsprosjektet vil bidra til bedre kunnskap om insekts faunaen i verneområdet og forbedre kunnskapsgrunnlaget for en god kunnskapsbasert forvaltning.

Søker har ikke fremlagt en risikovurdering når det gjelder fare for mennesker og annet dyreliv, som kan komme i kontakt med virkestoffene/konserveringsmidlene som brukes i fellene. Det opplyses at det skal anvendes miljøvennlig frostvæske basert på sprit og vann. Det tolkes dithen at stoffene betraktes som ufarlige i det omfang de skal brukes her. Kartleggingsprosjektet gjennomføres av Norges arktiske universitet, som er en ansvarlig forskningsinstitusjon. Kunnskapsgrunnlaget for gjennomføring av overvåkingen er god og tilfredsstillende naturmangfoldlovens § 8. Det er ikke fare for at andre kan søke om tillatelse på samme grunnlag og skape presedens for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet.

Kartleggingen vil bedre kunnskapsgrunnlaget hva angår insektlivet i området. Søker har erfaringer fra tidligere prosjekter vedrørende metode og bruk av materiell. Det legges til grunn at man på bakgrunn av denne opparbeidete kunnskapen bruker den beste kjente metodikken for fangsten som ansees nødvendig. På grunnlag av det som

er nevnt ovenfor tilfredsstiller søknaden naturmangfoldlovens § 48 krav til å gi dispensasjon fra et vernevedtak og søknaden kan innvilges.